

Viron strateginen kulttuuri ja keskeiset turvallisuusdiskurssit
Kaitsepolitseiametin vuosikatsauksissa

Armin Kellomäki

Helsingin yliopisto

Valtiotieteellinen tiedekunta

Maailmanpolitiikan tutkimus

Ohjaaja: Matti Ylönen

Tiivistelmä

Venäjän laajamittainen hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 herätti paljon järkytystä ja julkista keskustelua siitä, missä määrin aggressio oli ollut odotettavissa. Samalla keskustelussa nousi esiin myös, että monissa maissa kehityksestä oltiin oltu enemmän huolissaan kuin toisissa.

Strateginen kulttuuri on teoriasuuntaus, jossa valtioiden turvallisuuspolitiikan ja näkemyksen omasta asemastaan maailmassa nähdään juontuvan kunkin maan historiallisista ja kulttuurisista piirteistä (Snyder 1977, v). Näkökulma on mielenkiintoinen juuri Viron tapauksessa, sillä Viroa on ajoittain syytetty Neuvostoliiton aikaan takertumisesta Venäjän-suhteissaan. Strategisen kulttuurin viitekehysessä voidaan arvioida, mitkä historialliset tapahtumat ja kehityskulut ovat voineet vaikuttaa Viron turvallisuuspolitiikkaan nykypäivänä.

Tässä tutkielmassa tarkastellaan Viron strategista kulttuuria tutkimalla Viron sisäisen turvallisuuden viranomaisen Kaitsepolitseiamentin (Kapo) vuosikatsauksia diskurssianalyysin keinoin. Tutkielman tavoitteena on identifioida Kapon laajalle yleisölle suuntaamista raporteista keskeisimmät diskurssit ja verrata niiden strategisesta kulttuurista antamaa kuvaa aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa esiin nostettuun käsitykseen Viron strategisesta kulttuurista. Lisäksi tutkielman tavoitteena on soveltaa aiemmin pitkälti kansainvälisen politiikan kontekstissa käytettyä teoriaa sisäpolitiikan tarkasteluun.

Tiivistelmä	2
1. Johdanto	3
2. Teoreettinen viitekehys	4
2.1. Strateginen kulttuuri	4
2.2.1 Strateginen kulttuuri sisäpolitiikassa	7
2.2. Turvallistaminen	7
3. Aiempi tutkimus	8
3.1 Atmante, Kaljurand, ja Jermalavičius: Strategic Cultures of the Baltic States: The Impact of Russia's New Wars	8
3.2 Piirimäe: From an 'Army of Historians' to an 'Army of Professionals': History and the Strategic Culture in Estonia	9
4. Tutkimustapa ja aineisto	10
4.1 Diskurssianalyysi	10
4.2 Aineisto	11
4.2.1. Sisäinen turvallisuuspalvelu instituutiona	13
5. Tulokset	14
5.1 Diskurssit aineistossa	14
5.2 Turvallistaminen	17
5.3 Vertailua ja huomioita	18
6. Johtopäätökset	19
6.1 Katsauksien tavoitteet	19
6.2 Strategisen kulttuurin piirteet sisäpolitiikassa	20
7. Yhteenveto	22
Lähteet:	23
Verkkolähteet:	24
Aineisto:	24

1. Johdanto

Viron ottaminen tapaustutkimuksen kohteeksi tarjoaa hyvän tilaisuuden tarkastella Neuvostoliitosta itsenäistyneen valtion turvallisuuskäsitystä ja strategista kulttuuria sekä esimerkiksi sitä, mitkä painopisteet ja näkemykset ovat missäkin vaiheessa julkisessa keskustelussa esillä. Neuvostoliiton hajoaminen vuonna 1991 ja siitä seurannut sen aiempien subjektien (uudelleen)itsenäistyminen on yksi viimeisen sadan vuoden merkittävimmistä poliittisista muutoksista Euroopassa. Sen vaikutuksilla niin Neuvostoliiton manttelin perineen Venäjän kuin siitä itsenäistyneiden valtioiden omakuvaan ja toimintatapoihin on paljon merkitystä myös nykypäivän Euroopan poliittisen tilanteen kannalta. Tarkastelemalla Viron turvallisuuskäsityksen kehitystä uudelleenitsenäistymisestä nykypäivään voimme kartoittaa, millaiset kehityskulut ja toimintatavat ovat mahdollisia myös muille samankaltaisen historian omaaville maille ja minkälaisia seurauksia niistä voi olla.

Tutkimus on erityisen merkittävä juuri nyt, sillä Venäjän laajamittainen hyökkäys Ukrainaan ja siitä seuranneet vaikeudet esimerkiksi energiamarkkinoilla ovat herättäneet vilkasta keskustelua Euroopan maiden ja Venäjän välisestä suhteesta. Keskustelussa on noussut esiin muun muassa se, että entisten Neuvostoliiton alaisuudessa olleiden maiden suhtautuminen ja toimintatavat suhteessa Venäjään ovat usein poikenneet merkittävästi muusta Euroopasta. Tästä on kummunnut keskustelu siitä, olisiko niin kutsutulla läntisellä Euroopalla ollut opittavaa tästä suhtautumisesta. Esimerkiksi Suomen pääministeri Sanna Marin on myöntänyt, että Suomen olisi pitänyt kuunnella Baltian maita Venäjän suhteen (Yle 2022). Vaikuttaakin siltä, että monien eurooppalaisten maiden suhtautumisessa Venäjään on tapahtumassa käänne yhteistyötä ja kaupankäyntiä painottavasta toimintatavasta uusrealistista ajattelua painottavaan suuntaan. Yhtenä tutkimuksen päämääränä on selvittää, missä määrin mielikuva Virosta Venäjään viileästi tai jopa avoimen vihamielisesti suhtautuvana valtiona pitää paikkaansa ja näkyy valtion turvallisuusinstituutioiden toiminnassa.

2. Teoreettinen viitekehys

2.1. Strateginen kulttuuri

Strategisen kulttuurin teorian käyttö on painottunut viime aikoina pitkälti sotatieteelliseen tutkimukseen ja keskusteluun, mutta nähdäkseni se on hyvin käyttökelpoinen myös yhteiskuntatieteiden saralla. Käsitteen kehitti Jack Snyder arvioidessaan Neuvostoliiton halukkuutta ja edellytyksiä käyttää ydinasetta kylmän sodan aikana (Snyder, 1977). Snyderin mukaan strategisen kulttuurin näkökulma pyrkii selittämään nykyisiä asenteita ja käyttäytymismalleja kuhunkin alueeseen liittyvillä historiallisilla ja kulttuurisilla tosiasioilla (Snyder 1977, v). Kulttuuri, ja sitä kautta myös yhteiskunnan poliittiset ja sosiaaliset rakenteet, ovat siis strategisen kulttuurin mukaan keskeisessä roolissa valtion omakuvan ja toimintatapojen määrittämisessä. Strategisen kulttuurin teorian keskeinen piirre on, että (kansallisen) kulttuurin nähdään vaikuttavan oleellisesti valtioiden toimintaan (Lantis 2003, 3).

Strateginen kulttuuri on näkökantana syntynyt ja kehittynyt samaan aikaan monien muiden kulttuuria painottavien konstruktivististen katsantokantojen kanssa. Erityisen läheistä sukua se on poliittisen kulttuurin käsitteelle, jonka avulla valtion poliittisia toimintatapoja ja konventioita pyritään selittämään historiallisilla ja kulttuurisilla tekijöillä. Snyder toi vastaavan ajatuksen turvallisuuspolitiikkaan ja kehitti sitä eteenpäin tällä saralla vuoden 1977 artikkelissaan (Lantis 2003, 8).

Professori V Anandin mukaan strateginen kulttuuri syntyi osittain vastauksena uusrealismin epäonnistumisiin valtioiden toiminnan selittämisessä. Uusrealismi perustuu pitkälti oletukseen rationaalisesta toiminnasta ja siitä, että valtiot reagoivat samanlaisiin tilanteisiin samalla tavalla. Tämä johti kylmän sodan aikana esimerkiksi siihen, ettei uusrealistinen teoria pystynyt ennustamaan Neuvostoliiton hajoamista. Uusrealismin heikkouksien havaitsemisen myötä kulttuuriset ja konstruktivistiset teoriat alkoivat kasvattaa suosiotaan (Anand 2020,

196-197). Anandin mukaan strategisen kulttuurin keskeisenä oletuksena on, että historialliset kokemukset ja kulttuurista kumpuavat preferenssit muovaavat strategisia valintoja ainakin jollakin tasolla. (Anand 2020, 197).

Strategisen kulttuurin kehitys voidaan jakaa neljään sukupolveen (Anand 2020, 198). Ensimmäinen sukupolvi pohjaa pitkälti edellä mainittuun Snyderin määritelmään strategisesta kulttuurista. Toinen sukupolvi puolestaan erottaa julki lausutun strategian ja todelliset motiivit toiminnan taustalla. Strateginen kulttuuri mielletään toisen sukupolven teorioissa symboliseksi diskurssiksi, joka antaa oikeutuksen väkivallan käyttöön. Strateginen kulttuuri vaikuttaa siis toimintaan pääasiassa määrittelemällä raamit keskustelulle turvallisuudesta. (Johnston 1995, 9-10).

Kolmas sukupolvi eroaa aiemmista kahdesta yhdistämällä teoriaan positivistisia ja konstruktivistisia piirteitä. Kolmas sukupolvi pyrki selkeyttämään strategisen kulttuurin tutkimuksen metodologiaa ja erotti strategisen kulttuurin (tai sen eri osat) erilliseksi muuttujakseen suhteessa strategiseen toimintaan. Kolmannen sukupolven erityispiirteenä voidaan pitää muita sukupolvia positivistisempaa suuntautumista sekä strategisen kulttuurin sijoittamista ideationaaliselle tasolle suoran todellisuuteen vaikuttamisen sijaan (Anand 2020, 198, 204).

Neljäs strategisen kulttuurin sukupolvi kritisoi aiempien sukupolvien käsitystä strategisen kulttuurin homogeenisuudesta. Neljännen sukupolven ajattelu perustuu ajatukseen kilpailevista strategisista alakulttuureista, jotka pyrkivät tarjoamaan ratkaisuja ilmeneviin turvallisuushaasteisiin (Anand 2020, 198).

Strategisen kulttuurin sukupolvet ovat ajoittain voimakkaastikin ristiriidassa keskenään. Tämä on Anandin mukaan estänyt kokonaisvaltaisen teoreettisen viitekehyksen muodostamista strategisen kulttuurin ympärille (Anand 2020, 198). Keskeisiä vedenjakajia sukupolvien välillä ovat suhtautuminen kulttuurin ja toiminnan syy-yhteyteen sekä positivismiin ja konstruktivismiin (Anand 2020, 201)

Strategiseen kulttuuriin on kohdistunut myös kritiikkiä. Teoriasuuntausta on arvosteltu muun muassa liiallisesta determinismistä ja uskosta siihen, että ainutlaatuiset historialliset kokemukset johtaisivat ainutlaatuisiin strategisiin kulttuureihin. Tämä kritiikki on kohdistunut ennen kaikkea ensimmäisen sukupolven teorioihin. Esimerkiksi Alastair Iain Johnston huomauttaa, että vaikka strategisella kulttuurilla saattaa olla näkyvä vaikutus valtion toimintaan, se ei välttämättä ole tälle valtiolle ainutlaatuinen (Johnston 1995, 3).

Tässä tutkielmassa hyödynnetään strategisen kulttuurin neljännen sukupolven tulkintaa, jossa strategista kulttuuria ei pidetä niinkään monoliittina vaan lukuisista alakulttuureista ja niiden välisten valtasuhteiden muutoksista muodostuvana kokonaisuutena (Atmante et al. 2019, 55).

Sukupolvesta riippumatta strategisen kulttuurin teoria näkee historian ja kulttuurin vaikuttavan valtion strategiseen toimintaan ainakin jossain määrin. Tästä syystä tarkastelussa ei tässä tutkielmassa ole niinkään fyysinen toiminta kuin sen taustalla vaikuttavat ja sitä oikeuttavat kielenkäytön tavat ja diskurssit.

2.2.1 Strateginen kulttuuri sisäpolitiikassa

Kuten edeltä käy ilmi, on strategisen kulttuurin tutkimus painottunut tähän asti valtion ulkoiseen turvallisuuteen. Tässä tutkielmassa keskityn kuitenkin arvioimaan Viron sisäisen turvallisuuden viranomaisen, Kaitsepolitseiametin, tuottamia katsauksia Viroa kohtaavista uhkista ja riskeistä. Tällä rajauksella pyrin tutkimaan sitä, millä tavalla strategisen kulttuurin lähtökohdat ovat sovellettavissa sisäpolitiikan tutkimukseen. Koska strateginen kulttuuri olettaa historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikuttavan valtioiden turvallisuuspoliittisiin valintoihin kansainvälisellä tasolla, seuraa tästä loogisesti myös, että samojen taipumusten tulisi näkyä myös sisäisessä politiikassa, sillä historia ja kulttuuri ovat vaikuttaneet myös siihen.

2.2. Turvallistaminen

Strategisen kulttuurin lisäksi toinen tutkimuksen kannalta oleellinen teoriakehys on turvallistamisteoria. Thierry Balzacq ja muut luonnehtivat artikkelissaan *'Securitization' revisited: theory and cases* turvallistamista prosessiksi, jossa jostakin asiasta muodostuu uhka turvallistavan tahon ja yleisön välisessä vuorovaikutuksessa, mikä puolestaan antaa asiaa hoitaville viranomaisille valtuudet siirtää asia tavallisen demokraattisen politiikan piiristä turvallisuuspolitiikan piiriin (Balzacq et al. 2016, 2).

Turvallistamisteorioita on monia erilaisia. Balzacq jaottelee eri suuntaukset filosofisiin ja sosiologisiin suuntauksiin (Balzacq 2011, 1). Filosofiset teoriat pohjaavat niin kutsuttuun puheaktiteoriaan, jossa puheen katsotaan itsessään olevan todellisuutta muokkaavaa toimintaa. Sosiologiset teoriat taas painottavat kielen vuorovaikutusta kontekstin kanssa, eivätkä oleta turvallistamisen vaativan kielenkäytölle tiedostettua päämäärää. Näin ollen sosiologisen käsityksen mukaan turvallisuusuhkia voi muodostua myös tahattomasti prosesseissa, joiden tarkoitus ei ollut muodostaa turvallisuusuhkaa (Balzacq 2011, 2).

Turvallistamisteoria on tutkielman kannalta oleellinen näkökulma, sillä tiettyjen asioiden näkeminen uhkana liittyy keskeisesti strategiseen kulttuuriin. Koska tarkastelun kohteena on turvallisuusviranomaisen viestintä, on aineistosta mahdollista myös arvioida, mistä aiheista Kapo pyrkii itse muodostamaan turvallisuusuhkia eli mitä ilmiöitä se pyrkii turvallistamaan. Turvallistamisen sosiologisten teorioiden mukaan turvallisuusuhkien muodostaminen voi olla myös tahatonta, joten aineistosta on teorian avulla mahdollista arvioida myös, missä määrin muodostetut turvallisuusuhkat ovat olleet määrätietoisen toiminnan tulosta.

3. Aiempi tutkimus

Aiempi tutkimus Viron strategisesta kulttuurista on keskittynyt pitkälti kuvailemaan Viron maanpuolustuksen järjestämistä ja strategisia toimintatapoja. Strategisen kulttuurin näkökulman soveltaminen laajempaan yhteiskunnalliseen viitekehykseen on siis melko tuore näkökulma. Viron strategisesta kulttuurista laajemmassa mielessä on kuitenkin joitakin

julkaisuja. Tutkimuksessa peilataan aineiston antamaa kuvaa strategisesta kulttuurista näihin aiempiin julkaisuihin.

3.1 Atmante, Kaljurand, ja Jermalavičius: Strategic Cultures of the Baltic States: The Impact of Russia's New Wars

Kristīne Atmante ym arvioivat Baltian maiden strategisen kulttuurin kannalta oleellisiksi historiallisiksi tapahtumiksi varhaisen itsenäisyyden ajan 1918–1940, natsien ja Neuvostoliiton miehitykset 1940-1991, metsäveljien sissitoiminnan vuosina 1940-1956 sekä rauhanomaisen uudelleenitsenäistymisen 1990-1991. Nämä ovat kirjoittajien mukaan ajaneet maita varmistamaan kansainvälistä tukea itselleen liittymällä kansainvälisiin kaupp- ja sotilasliittoihin, ennen kaikkea Natoon ja EU:hun (Atmante et al. 2019). Atmanten ym mukaan Natoon liittymisen vuonna 2004 jälkeen Baltian maat alkoivat käyttää asevoimiaan yhä enemmän myös muihin kuin oman maa-alueen puolustamiseen liittyviin tehtäviin. Tämä kuitenkin muuttui Georgian sodan myötä (Atmante et al. 2019, 53). Toisin kuin Latviassa ja Liettuassa, Virossa vuoden 2014 Ukrainan sodan syttyminen ei kirjoittajien mukaan aiheuttanut merkittävää muutosta strategisessa kulttuurissa, sillä muutokset olivat pitkälti tapahtuneet jo vuoden 2008 seurauksena (Atmante et al. 2019, 71).

Atmante ym. korostavat artikkelissaan näkemystä, jonka mukaan erilaiset alakulttuurit kilpailevat keskenään ja haastavat toisiaan strategisen kulttuurin viitekehyksessä. Kirjoittajien mukaan Viron kannalta keskeiset alakulttuurit ovat kansallista puolustusta painottava sekä kansainvälisiin operaatioihin osallistumista painottava alakulttuuri (Atmante et al. 2019, 55).

Kirjoittajien mukaan erityisesti Viron strateginen kulttuuri koki suuren muutoksen Venäjän hyökättyä Georgiaan vuonna 2008. Georgian sota yhdistettynä vuoden 2007 pronssisoturikriisiin pakotti Viron pohtimaan uudelleen suhdettaan turvallisuuteen ja Venäjään, mikä näkyi panostuksena aiempaa laajempaan kokonaisturvallisuuteen (Atmante et al. 2019, 71). Atmante ja muut luonnehtivat kansalaisten maanpuolustustahtoa, maan kykyä

puolustaa itse itseään, liittouman toimintoihin osallistumista sekä Amerikan läsnäoloa maan strategisen kulttuurin keskeisiksi piirteiksi (Atmante et al. 2019, 72).

3.2 Piirimäe: From an ‘Army of Historians’ to an ‘Army of Professionals’: History and the Strategic Culture in Estonia

Karel Piirimäe on tutkinut historian merkitystä Viron strategisen kulttuurin muodostumisessa. Hän kiinnittää erityistä huomiota kunakin ajanjaksona vallalla olleisiin diskursseihin ja näkemyksiin Viron kansallisesta identiteetistä ja tarinasta, jotka molemmat ovat keskeisiä strategisen kulttuurin elementtejä. Piirimäen mukaan historian tuntemus ja oman kansallisen tarinan muodostaminen on ollut merkittävässä roolissa Viron maanpuolustuksen ja strategisen kulttuurin synnyssä (Piirimäe 2020, 4).

Piirimäen mukaan historiallista jatkuvuutta korostava ja pesäeroon Neuvostoliiton ajasta pyrkivä suuntautuminen oli erityisen suosittu heti itsenäistymisen jälkeen 1990-luvulla. Neuvostoliiton vaikutus haluttiin minimoida, ja tavoitteena oli monella tapaa jatkaa Viron kansallista tarinaa siitä, miten se olisi edennyt ilman Neuvostoliiton miehitystä (Piirimäe 2020, 104). Keskeisessä roolissa oli myös näkemys siitä, että Neuvostoliiton miehitystä oli vastustettu aktiivisesti ja passiivisesti läpi miehitysajan (Piirimäe 2020, 15). Historioitsijoilla oli merkittävä rooli turvallisuuspolitiikan ja maanpuolustuksen suunnittelussa, mikä osaltaan vaikutti siihen, että historian tulkinnalla nykypäivästä käsin oli merkittävä rooli Viron strategisessa kulttuurissa (Piirimäe 2020, 104). Tätä katsantokantaa Piirimäe kutsuu restorationismiksi.

Piirimäen mukaan toinen näkökanta, reformismi, näki vanhoihin instituutioihin palaamisen sijaan järkevämpänä tarkastella Neuvostoliiton aikaisia instituutioita ja muokata niistä nyky-Virolle sopivia. Lisäksi reformismi kyseenalaisti restorationismin keskeisen taipumuksen tehdä tulevaisuutta koskevia tulkintoja historian perusteella. Piirimäen mukaan historiaan pohjautuvaa restorationistista näkökantaa alettiin vieroksua 1990-luvun

puolivälissä, ja tilalle tuli pikemminkin tulevaisuuteen ja kansainväliseen liittoutumiseen orientoitunut katsantokanta (Piirimäe 2020, 12). Reformismi sai ennen pitkää aseman turvallisuuspolitiikan hallitsevana paradigmana, ja historiaan keskittyvä katsantokanta alkoi hiipua (Piirimäe 2020, 111).

Piirimäe kuitenkin huomauttaa, että artikkelissa esitetyistä havainnoista huolimatta strateginen kulttuuri on jatkuvasti liikkeessä oleva konstruktio, joka vaatii jatkuakseen siihen liittyvien symboleiden ja konventioiden toistamista. Piirimäe katsoo, ettei minkään maan osalta ole mahdollista määritellä selvärajaista, maahan tai kansaan liittyvää strategista kulttuuria (Piirimäe 2020, 111).

4. Tutkimustapa ja aineisto

4.1 Diskurssianalyysi

Tutkimuksen aineistoa tarkastellaan diskurssianalyysin keinoin. Jokinen ja muut määrittelevät diskurssianalyysin “sellaiseksi kielenkäytön ja muun merkitysvälitteisen toiminnan tutkimukseksi, jossa analysoidaan yksityiskohtaisesti sitä, miten sosiaalista todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä” (Jokinen, Juhila & Suoninen, 2016; 14). Diskurssianalyysi pohjautuu menetelmänä sosiaaliseen konstruktivismiin, jossa kieli nähdään todellisuutta rakentavana sitä kuvastavan sijaan (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016; 14).

Diskurssianalyysi soveltuu käsillä olevaan tutkimukseen erityisen hyvin siksi, että viranomaisten ja julkisen vallan kielenkäyttö on keskeisiä politiikan elementtejä. Suojelupoliisin kielenkäyttö esimerkiksi turvallisuudesta ei siis kuvaa todellisuutta sellaisenaan, vaan rakentaa siitä tarkkaan harkittuja tulkintoja. Juuri politiikkaa tutkittaessa toteutuu erityisen hyvin diskurssianalyysin edellyttämä maailmankuva, jossa kielellisen aineiston nähdään olevan itsessään sosiaalista todellisuutta (Suoninen 2016). Koska politiikka on ihmisten keskinäisiin sopimuksiin ja mielikuviin perustuvaa toimintaa, voidaan

diskurssianalyysin keinoin päästä tutkimaan ilmiötä hyvinkin läheisesti. Erityisesti suojelupoliisin vuosikatsauksia analysoitaessa voidaan hahmottaa, mitä asioita viranomaisen tuo turvallisuuspolitiikan piiriin ja kehystää turvallisuusasioiksi eli turvallistaa.

4.2 Aineisto

Kapon vuosikatsaukset ovat valikoituneet tutkimuksen aineistoksi, sillä niissä nostetaan esiin turvallisuusviranomaisen merkittävinä pitämiä aiheita. Vaikka vuosikatsauksessa nostetaan usein esille erityisesti edellisen vuoden aikana esillä olleita teemoja, peilaavat ne usein myös yleisempää näkemystä siitä, mitä viranomaisen pitää turvallisuuden kannalta merkittävänä.

Vuosikatsauksessa viranomaisen toimintaa ja käsittelemiä uhkia viestitään erityisesti suurelle yleisölle. Huomattavaa on myös, että Viron suojelupoliisin katsaukset on käännetty myös englanniksi, mikä laajentaa niiden yleisön kansainväliseksi.

Vuosikatsauksista pyritään diskurssianalyysin keinoin erittelemään merkittävimpiä turvallisuusdiskursseja sekä selvittämään, millaisia merkityksiä Kapo käsittelemilleen tilanteille ja henkilöille antaa. Näitä puolestaan peilataan aiempaan tutkimukseen Viron strategisesta kulttuurista ja verrataan, onko aineistosta tunnistettavissa piirteitä, joita aiempi tutkimus on teorian tasolla hahmotellut.

Analysoitavana oli kuusi Viron suojelupoliisin Kaitsepolitseiametin vuosikatsausta vuosilta 1998 – 2022. Tarkasteltavana on vuosien 1998, 2003, 2008, 2014, 2019-2020 ja 2021-2022 katsaukset. Vuosi 1998 oli ensimmäinen vuosi, jona vuosikatsaus julkaistiin. Tästä syystä myös Kapon julkisen ja suurelle yleisölle suunnatun viestinnän voidaan katsoa ottaneen uuden isomman roolin. Vuodesta 1998 julkaistu vuosikatsaus edusti suojelupoliisilta aikanaan kansainvälisestikin harvinaislaatuista viestintälinjaa. Viron suojelupoliisin avoimesti julkaisema vuosikatsaus oli maailman ensimmäisiä laatuaan (Kapo 2019, 11). Esimerkiksi

Suomessa suojelupoliisi alkoi julkaista vastaavia Kansallisen turvallisuuden katsauksia julkisesti vasta vuonna 2018 (Supo 2022).

Aineisto on poimittu noin viiden vuoden välisistä vuosikatsauksista, mutta huomioon myös otettu vuosien aikana tapahtuneita keskeisiä turvallisuuspoliittisia tapahtumia: Georgian sota 2008, Krimin miehitys 2014 ja Ukrainan sodan eskaloituminen 2022. Valinnat on tehty, jotta aineistosta olisi mahdollista arvioida, ovatko 2000-luvun aikana tapahtuneet Venäjän aggressiot rajanaapureitaan kohtaan vaikuttaneet Viron strategiseen kulttuuriin. Tämän lisäksi aineiston valikointi tasaisesti vuoden 1998 ja 2020 väliltä mahdollistaa strategisessa kulttuurissa mahdollisesti ajassa tapahtuneiden muutosten havainnoimisen. Viimeisin, vuoden 2021-2022 katsaus on otettu mukaan, jotta Ukrainan sodan eskaloitumisen aiheuttaman suuren turvallisuusympäristön muutoksen vaikutuksia olisi mahdollista arvioida ja verrata aiempiin havaintoihin.

4.2.1. Sisäinen turvallisuuspalvelu instituutiona

Sisäinen turvallisuuspalvelu, kuten Viron Kaitsepolitseiamet, vastaa valtion sisällä tapahtuvasta uhkien arvioinnista ja torjunnasta. Marina Caparini määrittelee perinteisesti sisäisen turvallisuuspalvelun tehtäviksi valtion suojaamisen vieraan vallan toimijoiden vaikutusyrityksiltä sekä (demokraattisen) valtiomuodon suojelemisen ulkomaisilta ja kotimaisilta toimijoilta (Caparini 2007, 6).

Caparinin mukaan sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat yleensä erillisten instituutioiden tehtäviä (Caparini 2007, 5). Tämä pitää paikkansa myös Viron kohdalla. Kaitsepolitseiamet on nimenomaan sisäinen turvallisuuspalvelu, jonka lisäksi Virossa toimii Välisluureamet, ulkomaantiedustelu, joka vastaa Viron ulkopuolisen uhkaympäristön arvioinnista (Välisluureamet 2023).

Globalisaation ja kansainvälisen yhteistyön lisääntymisen myötä sisäinen turvallisuus ei kuitenkaan rajoitu enää täysin valtion rajojen sisäpuolelle, vaan esimerkiksi Viron tapauksessa kaitsepolitseiamet toimii yhteistyössä muiden NATO- ja EU-maiden sisäisen turvallisuuden instituutioiden kanssa (Kaitsepolitseiamet 2023).

Vaikka suojelupoliisi on kansainvälisesti katsoen varsin yleinen instituutio, on eri maiden suojelupoliiseissa eroja. KAPO:n toimintaa tarkasteltaessa on hyvä huomioida, että Virossa myös korruptiontorjunta on suojelupoliisin vastuulla. Esimerkiksi Suomessa korruptiontorjunta ei kuulu suojelupoliisin tehtäviin, vaan asiaa hoitaa keskusrikospoliisi yhdessä asiantuntijaverkoston kanssa (korruptiontorjunta.fi, 2023).

5. Tulokset

5.1 Diskurssit aineistossa

Vaikka vuosikatsauksissa on vaihtelua vuosien välillä, on aineistosta eriteltävissä myös läpi aineiston näkyviä teemoja ja diskursseja. Tällaisia ovat diskurssit, jotka olen nimennyt länsidiskurssiksi, talkoodiskurssiksi, sisäisen uhan diskurssiksi ja Venäjän uhan diskurssiksi.

Länsidiskurssi viittaa diskurssiin, jossa Viroa pyritään asemoimaan osaksi “länsimaita”, käytännössä EU:n ja Pohjois-Amerikan muodostamaa arvoyhteisöä. Tämä ilmenee esimerkiksi Venäjän-uhasta puhuttaessa, jossa Kapo korostaa Viron huolehtivan paitsi omasta, myös liittolaistensa turvallisuudesta (ks. esim. Kapo 2003, 2; 2008, 4). Myös esimerkiksi valtiosalaisuuksien turvallisuusprotokollan NATO-yhteensopivuutta korostetaan, jotta saadaan luotua kuvaa siitä, että epäonnistumisista (esim. Herman Simmin maanpetostapaus) huolimatta Viron turvallisuus on kilpailukykyisellä tasolla muuhun Eurooppaan verrattuna. Diskurssin ytimessä on viesti siitä, että Viro haluaa ja pystyy

ylläpitämään saman tasoista liberaalidemokraattista järjestelmää kuin muut länsimaat, ja että Virolla on yhteiset kulttuurihistorialliset juuret muun Euroopan kanssa.

Talkoodiskurssilla tarkoitan puolestaan aineistossa esiintyvää käsitystä siitä, että kansallisesta turvallisuudesta huolehtiminen on jokaisen virolaisen vastuulla. Odottamattoman suuri osa aineistosta keskittyy vetoamaan kansalaisiin, jotta he osaltaan huolehtisivat turvallisuudesta esimerkiksi ilmoittamalla mahdollisista vieraiden valtojen rekrytointiyrityksistä tai liikesalaisuuksien urkkimisesta. Erityisesti korruptiota ja kyberturvallisuutta käsittelevissä luvuissa teksti on selvästi suunnattu laajalle yleisölle ja sisältää käytännön selittämistä ja ohjeita siitä, miksi jokaisen tulisi huomioida kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeitä asioita arjessaan ja miten näin voidaan tehdä (ks. esim. 2014, 19; 2019–2020, 38). Tämä havainto on suurin ero aiempien tutkimusten tekemiin havaintoihin. Niin Piirimäe kuin Atmante ja kumppanit eivät mainitse kansalaisten vastuuta Viron strategisen kulttuurin kannalta keskeisenä piirteenä.

Venäjän uhan diskurssi tulee aineistosta esille kaikista voimakkaimmin. Tässä diskurssissa Venäjä ymmärretään ensisijaisesti eksistentiaalisen uhkan kautta. Venäjän valtion toimet muissa naapurimaissa tai Venäjällä nähdään suorana jatkumona Venäjän Viroon kohdistamaan uhkaan, ja esimerkiksi muissa Euroopan maissa tapahtuneita konflikteja tai vaikuttamisyrityksiä käytetään todisteina myös Viroon kohdistuvasta turvallisuusuhkasta. Esimerkiksi Georgian sota ja Krimin miehitys mainitaan katsauksissa tapauksina, joissa Venäjä on käyttänyt samoja tekniikoita, kuin mitä se on kohdistanut Baltian maihin (Ks. esim. 2014, 10). Venäjä esitetään katsauksissa säännönmukaisesti suorana eksistentiaalisena uhkana Viron itsenäisyydelle. Ainoastaan ensimmäinen, vuoden 1998 vuosikatsaus ei juurikaan mainitse Venäjää suoraan turvallisuusuhkan aiheuttajana.

Historian tuntemus ja käyttö liittyy keskeisesti Venäjän uhan diskurssiin. Vaikuttaa siltä, että Viron strategisessa kulttuurissa Venäjän katsotaan jatkavan Neuvostoliiton perintöä. Tämä käy ilmi esimerkiksi maininnoissa siitä, että Venäjä näkee edelleen entiset Neuvostoliiton maat osana omaa etupiiriään. Samalla teksti antaa ymmärtää, että näihin maihin kohdistuu aktiivista uhkaa Venäjän taholta (ks. esim. 2014, 5).

Sisäisen uhan diskurssi on edellä mainitsemieni diskursseja huomattavasti pienemmässä roolissa aineistossa ja nivoutuu osittain yhteen Venäjän uhan diskurssin kanssa. Sisäisen uhan diskurssi viittaa aineiston taustalla havaittavaan käsitykseen siitä, että Viron rajojen sisällä on henkilöitä ja ryhmiä, jotka uhkaavat maan itsenäisyyttä ja turvallisuutta. Näistä esimerkkeinä nostetaan esiin Venäjän mediatilasta vaikutteita saavat vironvenäläiset sekä yksittäiset virolaiset, jotka ovat tulleet Venäjän turvallisuuspalveluiden rekrytoimiksi (ks. esim. 2008, 13).

Diskurssi	Keskeiset oletukset	Esimerkkejä
Länsidiskurssi	Viro on osa länttä, Viro kuuluu liberaalidemokratioiden yhteisöön	“From the year 1991 the Republic of Estonia has been steadily returning back to Europe” (Kapo 1998, 28) “[...] our colleagues working for the security services of other Western countries have a very clear and uniform understanding of the dangers resulting from the current activities of the secret services of the Russian Federation.” (Kapo 2014, 13)
Talkoodiskurssi	Turvallisuuden ylläpitäminen on jokaisen kansalaisen vastuulla	“It would be best, if every citizen of Estonia comprehended that the security of both, the state and an individual, can be created and secured mutually” (Kapo 2008, 5) “This means that people have an increased obligation to inform the authorities, rather than waiting for KAPO to find out sooner or later about

		illegal communication.” (Kapo 2020, 25)
Venäjän uhan diskurssi	Venäjä uhkaa naapurimaidensa turvallisuutta, Venäjä jatkaa Neuvostoliiton perintöä	“Priority in protecting constitutional order was and is the prevention of threats proceeding from Russian national extremists and influential activity of Russia, aimed at instigating tension between different nations in Estonia.” (Kapo 2008, 5) “FSB has the leading role in anti-Estonia subversive activity, because they have worked out a distinct strategy, how to harm Estonia and how to split Estonian society.” (Kapo 2008, 10) “Russia has continuously tried to disparage the armed struggle for freedom of Estonia, Latvia and Lithuania after WWII and their resistance to Soviet occupation” (Kapo 2014, 1)
Sisäisen uhan diskurssi	Viron kansalaisten joukossa on ihmisiä, jotka haluavat vahingoittaa Viroa	“His mixed motives to become [sic] a traitor should be emphasized: personal aggravation towards Estonian Police and the Republic of Estonia –” (Kapo 2008, 14) “A deeply and systematically corrupt influential local government would be extremely damaging to the democracy and security of the Estonian state” (Kapo 2020, 59)

5.2 Turvallistaminen

Turvallistaminen on keskeinen osa turvallisuusviranomaisen antamien lausuntojen funktiota. Yleisesti voidaan todeta, että kaikki suojelupoliisin vuosikatsauksessaan käsittelemät aiheet on ainakin jollain tasolla turvallistettu jo pelkästään tuomalla ne turvallisuusviranomaisen vastuun piiriin.

Käsitellyssä aineistossa turvallistaminen näkyy erityisesti Viron muslimi- ja venäläisvähemmistöjen käsittelyssä. Esimerkiksi Viron muslimiyhteisö rinnastetaan monesti islamistisen terrorismin uhkaan, jolloin yhteisöstä itsestään muodostetaan turvallisuushkaa. Erityisen huomionarvoista on, että vastaavaa niputtamista ei tehdä vironvenäläisten kohdalla, vaan Venäjä-mieliset yksilöt pyritään esittämään naiiveina yksilöinä kollektiivisen yhteisön jäsenen sijaan (ks. esim. Kapo 2014, 7).

Tästä huolimatta myös venäjänkielisen vähemmistön käsittelyssä näkyy turvallistamisen piirteitä. Esimerkiksi kysymys venäjän kielen asemasta Virossa kehystetään turvallisuuskysymykseksi esimerkiksi vähemmistökysymyksen sijaan.

Merkittävänä erona moniin muihin valtioihin näkyy korruption turvallistaminen. Korruptiontorjuntaa käsitellään vuosikatsauksissa nimenomaan kansallisen turvallisuuden kontekstissa, ja korruption vaikutuksia valtion turvallisuudelle korostetaan (ks. esim. Kapo 2008, 48; 2014, 29).

5.3 Vertailua ja huomioita

Piirimäen väite historian painotuksen syrjäytymisestä strategisessa kulttuurissa asettuu jokseenkin ristiriitaan aineistosta tehtyjen havaintojen kanssa. Vaikka yhteistyö muiden EU- ja NATO-jäsenmaiden kanssa on esillä koko tarkastellun ajanjakson ajan, on historia katsauksissa näkyvillä vähintään yhtä voimakkaasti. Jokaisesta tarkastellusta vuosikatsauksesta merkittävä osa oli käytetty Neuvostoliiton ajan tapahtumien selvittämiseen ja kuvailuun, ja tämä jopa lisääntyi edettäessä lähemmäs nykypäivää. Erityisesti vuosien 2019-2020 ja 2021-2022 vuosikatsaukset korostivat Piirimäen mainitsemaa näkemystä Viron

valtion historiallisesta jatkuvuudesta, ja molemmat katsaukset päättyivät osioihin, joissa todisteltiin virolaisen vastarinnan olemassaoloa neuvostomiehityksen aikana.

Toinen merkittävä havainto koskee Viron käsitystä sisäisestä turvallisuudesta. Vuosikatsausten perusteella korruptiota ei nähdä vain demokratian kannalta ongelmallisena ja hallintoa rapauttavana ongelmana, vaan sisäistä turvallisuutta vaarantavana ilmiönä. Jokaisesta katsauksessa korruptiontorjuntaa käsitellään melko yksityiskohtaisesti, ja yksittäisiä korruptiotapauksia nostetaan esiin esimerkinomaisesti. Korruptiontorjunnan laaja käsittely vuosikatsauksissa ilmentää aiheen turvallistamista Kapon taholta. Toisaalta aiheen perinpohjaisella käsittelyllä viestitään myös muille maille, että korruptiota torjutaan Virossa vähintään yhtä tehokkaasti kuin muualla Euroopassa.

6. Johtopäätökset

6.1 Katsauksien tavoitteet

Vuosikatsauksilla on tiedon välittämisen lisäksi selvästi monia muitakin viestinnällisiä tavoitteita. Katsauksissa käydään vuoron perään läpi Kapon toiminnan tärkeimmät kohdealueet. Tällä tavoin Kapo myös osaltaan määrittelee, mitä asioita ylipäätään mielletään turvallisuuskysymyksiksi, ja osallistuu kehystämislään aiheiden turvallistamiseen. Aiemmin mainittu korruptiontorjunta on tästä hyvä esimerkki: se, että sisäisestä turvallisuudesta vastaava viranomaiskäsittely korruptiontorjuntaa julkaisuissaan, kehystää aihetta turvallisuuspolitiikan piiriin kuuluvaksi.

Huomionarvoista on myös, että kaikki Kapon julkaisemat vuosikatsaukset ovat saatavilla myös englanniksi. Tämä antaa ymmärtää materiaalin kohderyhmän ulottuvan myös kotimaan ulkopuolelle. Tämä ei olekaan yllättävää, sillä vuosikatsauksissa korostetaan kansainvälisen yhteistyön tärkeyttä ja pyritään edistämään Kapon brändiä asiantuntevana organisaationa, joka voi tarjota osaamistaan vastaavien ulkomaalaisten viranomaisten auttamiseksi.

Kolmantena tavoitteena näen keskustelun hallinnan ja mediaviestinnän. Vuosikatsauksissa käsitellään usein aiheita, jotka ovat herättäneet kansallista tai jopa kansainvälistä huomiota. Katsauksissa on erotettavissa useita kohtia, joissa Kapo pyrkii selvästi saamaan oman näkökulmansa tapahtumista mediassa esille. Hyvänä esimerkkinä tästä on vuoden 2008 vuosikatsauksessa oleva Herman Simmin maanpetostapausta käsittelevä luku. Herman Simm toimi Viron puolustushallinnossa, ja vuonna 2009 hänet tuomittiin vuosien vakoilusta Venäjän hyväksi. Tapausta käsittelevä kappale on tyyliltään täysin poikkeuksellinen verrattuna muutoin varsin hillittyyn vuosikatsaukseen. Teksti on tarinallista ja tunteisiin vetoavaa ja sisältää paljon yksityiskohtia Simmin elämästä ja urasta. Tämän lisäksi luku sisältää paljon kuvia ja lainauksia, jotka sopisivat esimerkiksi iltapäivälehtien juttuihin. Tämä osa vuosikatsauksesta on selvästi suunnattu muita osia enemmän suurelle yleisölle. Mahdollinen kritiikki Kapon toimintaa kohtaan ennakoidaan, ja vuosia jatkuneen vakoilun sijaan Kapo painottaa tekstissä turvallisuuspalvelun toiminnan tehokkuutta ja onnistunutta oikeusprosessia.

Herman Simmin tapausta käsittelevä osio havainnollistaa useita Kapon vuosikatsausten tyypillisiä piirteitä. Osioista on löydettävissä lukuisia erittelemiäni diskursseja: Venäjä eksistentiaalisena uhkana Virolle sekä siihen liittyvä diskurssi, jossa Venäjä houkuttelee naiiveja kansalaisia toimimaan Venäjän hyväksi. Lisäksi länsidiskurssi näkyy Viron instituutioiden länsimaisuuden ja riippumattomuuden korostamisessa sekä ilmauksissa esimerkiksi siitä, että Kapo voi tarjota neuvoja vastaavien tapausten selvittämiseksi myös *muissa länsimaissa*.

Diskurssien lisäksi viestinnälliset tavoitteet erottuvat tapauksessa selkeästi. Teksti on yleiskielistä, ja Kapon toimintatapoja avataan kattavasti. Teksti on myös huomattavasti viihteellisemmin kirjoitettua kuin muissa osioissa. Lisäksi teksti on saatavilla sekä viroksi että englanniksi.

Yksi vuosikatsausten tavoite on selvästi viestiä Viron ulkopuolelle, että Viron turvallisuusinstituutiot ovat tehokkaita ja toimivat länsimaisten standardien mukaan.

Esimerkiksi Simmin vakoilutapauksesta kirjoitettaessa korostetaan, että Viron salaisia tietoja koskevat standardit ovat NATO-vaatimusten mukaisia. Tämä on osa Viron osaksi Eurooppaa ja länsimaita asemoivaa länsidiskurssia. Myös aiemmin mainituissa strategista kulttuuria käsittelevissä artikkeleissa havaittu pyrkimys kansainväliseen yhteistyöhön Euroopan maiden kanssa ilmenee toiminnassa tätä kautta.

6.2 Strategisen kulttuurin piirteet sisäpolitiikassa

Tutkimuksen perusteella Viron sisäisen turvallisuuden kannalta tärkeät asiat mukailevat melko johdonmukaisesti aiemman tutkimuksen ulkopoliitikassa havaitsemia strategisen kulttuurin piirteitä. Voimakas suuntautuneisuus länteen ja kansainväliseen yhteistyöhön ovat selvästi esillä myös sisäisessä turvallisuudessa, ja myös voimakas oman maanpuolustuksen ja laajemmin turvallisuusorganisaation rooli vaikuttaa samaten selkeältä. Tutkimus myös vahvistaa suuren osan aiemmassa tutkimuksessa tunnistetuista strategisen kulttuurin kannalta merkittävistä historiallisista tapahtumista.

Mielenkiintoisena poikkeamana aiempaan tutkimukseen analysoimastani aineistosta nousee esiin talkoodiskurssi, joka korostaa kansalaisten vastuun merkitystä valtion turvallisuuden ylläpitämisessä. Toive kansalaisten aktiivisuudesta esimerkiksi korruption tai vieraiden valtioiden tiedustelutoiminnan torjumisessa on selvästi nähtävissä aineistosta esimerkiksi neuvojen ja kehotusten muodossa. Ilmiön taustoja on vaikeaa selittää yksiselitteisesti, mutta strategisen kulttuurin näkökulmasta on syytä pohtia historiallisten tapahtumien vaikutusta asiaan. Kuten myös aiemmassa tutkimuksessa on osoitettu, neuvostohallinnon aktiivinen ja passiivinen vastustaminen kansalaisten keskuudessa on ollut yksi keskeisistä Viron omakuvan tukipilareista (Piirimäe 2020, 105). Nyt esiin nousseet havainnot antavat mahdollisuuden jatkotutkimukselle siitä, onko kansalaisten merkittävä rooli Viron demokraattisen valtiomuodon puolustamisessa yhteydessä nykypäivänä nähtävään kansalaisten yhteisen vastuun korostamiseen.

Tutkimus	strategisen kulttuurin kannalta keskeiset tapahtumat	strategisen kulttuurin muutokset ajassa	Käsitys strategisesta kulttuurista
Atmante, Kaljurand ja Jermalavičius	Metsäveljet, Neuvostomiehitys, Natoon liittyminen, Pronssisoturi-kriisi, Georgian sota 2008	- ennen NATO-painotteisuus, nykyään oma puolustus jälleen puolustuksen keskiössä - kokonaisturvallisuuden panostaminen	Muodostuu yhtä aikaa olemassa olevista alakulttuureista ja niiden välisistä suhteista (4.)
Piirimäe	Metsäveljet, maaliskuun karkotukset, Neuvostomiehitys	- ennen historian tulkinta ja sen jatkuvuus, nykyään katse tulevaisuuteen ja kv-liittoutuminen	Alati muuttuva ja toisinoista syntyvä, ei mahdollista määrittellä suoraan (3./4.)
Kellomäki	Metsäveljet (ja muu aktiivinen neuvostohallinnon vastustaminen), maaliskuun karkotukset, Pronssisoturikriisi, Georgian sota	- kansalaisten yhteinen vastuu turvallisuuden ylläpitämisessä - aiemmin pyrkiminen länteen, nyt toimiminen sen osana	(4.)

Taulukko 1: aiempien artikkeleiden käsitykset Viron strategisen kulttuurin keskeisistä piirteistä

7. Yhteenveto

Tutkielman tarkoituksena oli tarkastella, millä tavalla Kaitsepolitseiamentin vuosikatsauksissa näkyvät diskurssit suhteutuvat aiempaan käsitykseen Viron strategisesta kulttuurista. Tutkielman tulokset ovat osittain ristiriidassa tutkimuskirjallisuuden arvioiden kanssa, mutta toisaalta antavat vahvistusta monille aiemmin havaituille suurille linjoille. Esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön korostaminen ja identifioituminen osaksi länsimaita ovat selvästi esillä myös tutkimusaineistossa. Suurimmat ristiriidat löytyvät arvioissa historian merkityksestä; tutkimusaineiston perusteella Neuvostoliiton aikaisella historialla on edelleen hyvin keskeinen rooli Viron strategisessa kulttuurissa ja kansallisessa omakuvassa.

Tutkielman suurin rajoittava tekijä on julkisten lähteiden käyttö. Vuosikatsaukset on tarkoitettu laajalle yleisölle, ja niiden tavoitteena on nostaa esiin asioita, joita Kapo haluaa nostaa esiin. Koska aineisto on tarkasteltavan instituution itsensä tuottamaa, on mahdollista, että Kapon kannalta kiusallisia tai negatiivisia asioita on jätetty mainitsematta. Myös poliittinen ohjaus Kapoa valvovien tahojen, esimerkiksi Riigikogun (eduskunnan) taholta on mahdollista. Aineiston tulkinnessa on tämän vuoksi valittu lähtökohdaksi se, että aineistoa tarkastellaan siitä näkökulmasta, miten Kapo viestii sisäisen turvallisuuden asioista julkisesti ja millaisia mielikuvia se viestinnällään rakentaa. Tämä on mielestäni perusteltua, sillä turvallistamisteoria ja strateginen kulttuuri ovat molemmat lähtökohdiltaan konstruktivistisia, jolloin julkisella puheella on paljon vaikutusta todellisuuden muotoutumiseen.

Toinen haaste tutkielman toteuttamisessa oli se, että nimenomaan sisäiseen turvallisuuteen keskittyvää tutkimusta on tehty strategisen kulttuurin näkökulmasta verrattain vähän. Toisaalta tämä tarjosi mahdollisuuden arvioida teoriakehyksen toimivuutta uudessa kontekstissa. Tutkielman havainnot antavat pohjaa tulevaisuuden tutkimuksille muun muassa identifioimalla tapahtumia ja ilmiöitä, jotka vaikuttavat olevan Viron strategisen kulttuurin kannalta tärkeitä. Tutkimusta aiheesta voisi jatkaa esimerkiksi vertailemalla Kaposta saatuja aineistoja jonkin toisen turvallisuusinstituution, esimerkiksi Välisluureametin, aineistojen kanssa tai kartoittamalla Viron kansalaisten käsityksiä maan tilanteesta kansainvälisellä kentällä. Tämä mahdollistaisi tarkemman kuvan muodostamisen siitä, missä määrin Kapon vuosikatsauksissa ilmenevä turvallistaminen on onnistunut.

Lähteet:

Anand, V. (2020). *Revisiting the Discourse on Strategic Culture: An Assessment of the Conceptual Debates*. *Strategic Analysis*, 44(3), 193–207.

Atmante, K. Kaljurand, R. ja Jermalavičius, T. (2019) *Strategic Cultures of the Baltic States: The Impact of Russia's New Wars*. Teoksessa Miklóssy, K., & Smith, H. (2019). *Strategic culture in Russia's neighborhood : change and continuity in an in-between space*. 53-72
Lexington books.

Balzacq, T. (2011). *Securitization theory: how security problems emerge and dissolve*.
Routledge.

Balzacq, T., Léonard, S ja Ruzicka, J. (2015). 'Securitization' revisited: theory and cases
International Relations 2015 30:4, 494-531

Caparini, M., Born, H. (2007). *Democratic control of intelligence services : containing rogue elephants*. Ashgate.

Lantis, J.S. (2002). *Strategic Culture and National Security Policy*. *International Studies Review*, 2002, Vol.4 (3), p.87-113

Miklóssy, K. (2021). *Venäjä ja naapurit-esitelmä*. Johdatus monitieteiseen
Venäjä-tutkimukseen -kurssi.

Piirimäe, K. (2020). *From an 'Army of Historians' to an 'Army of Professionals': History and the Strategic Culture in Estonia*. *Scandinavian Journal of Military Studies*, 3(1), pp. 100–113

Snyder, J. L. (1977). *The Soviet Strategic Culture. Implications for Limited Nuclear Operations*. Rand Corp Santa Monica Calif.

Verkkolähteet:

Kaitsepolitseiamet n.d. *Tasks and objectives*. Viitattu 22.2.2023

<https://kapo.ee/en/content/tasks-and-objectives/>

Oikeusministeriö. (2023). *Korruptiontorjunta Suomessa*. Korruptiontorjunta-verkkosivusto. korruptiontorjunta.fi/korruptiontorjunta-suomessa. Viitattu 16.2.2023

Romsi, V. (2022). *Marin: Baltian maita olisi pitänyt kuunnella tarkemmin Venäjän suhteen*. Yle. <https://yle.fi/uutiset/3-12588768/64-3-102274>

Välisluureamet n.d. *Estonian Foreign Intelligence Service*. Viitattu 22.2.2023
<https://www.valisluureamet.ee/en.html>

Aineisto:

Kaitsepolitseiamet (12.4.2022). Annual Review 2021-22.

https://kapo.ee/sites/default/files/content_page_attachments/Annual%20Review_2021-22.pdf

Kaitsepolitseiamet (2019). Annual Review 2019-2020.

https://kapo.ee/sites/default/files/content_page_attachments/Annual%20Review_2019_2020.pdf

Kaitsepolitseiamet (2014). Annual Review 2014.

https://kapo.ee/sites/default/files/content_page_attachments/Annual%20Review%202014.pdf

Kaitsepolitseiamet (2008). Annual Review 2008.

https://kapo.ee/sites/default/files/content_page_attachments/Annual%20Review%202008.pdf

Kaitsepolitseiamet (2003). Annual Review 2003.

https://kapo.ee/sites/default/files/content_page_attachments/Annual%20Review%202003.pdf

Kaitsepolitseiamet (1998). Annual Review 1998.

https://kapo.ee/sites/default/files/content_page_attachments/Annual%20Review%201998.pdf